

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ ด้านการบัญชีภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

วันที่รับบทความ : 30/06/63
วันที่แก้ไขบทความ : 23/07/63
วันที่ตอบรับบทความ : 26/11/63

รัฐพงศ์ กาพย์เกิด¹

นวลละอ อแสงสุข²

อรไท ชั่วเจริญ³

วันชัย ปานจันทร์⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้ (1) ศึกษาองค์ความรู้ที่จำเป็นด้านการบัญชีภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบัญชีภาษีอากร จำนวน 19 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ (2) สร้างและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมฯ ดำเนินงานเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 การออกแบบและสร้างหลักสูตรฝึกอบรม ส่วนที่ 2 การตรวจสอบหลักสูตรฝึกอบรมและการปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และ (3) ประเมินหลักสูตรฝึกอบรมฯ โดยทดลองใช้กับผู้ทำบัญชีของหน่วยงานเอกชน จำนวน 30 คน ใช้แบบประเมิน ดำเนินการทดลองแบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังทดลอง ผลการวิจัยพบว่า (1) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ควรมีความรู้ในหลักภาษีตามประมวลรัษฎากร ควรมีการทำแผนที่ภาษีอากร (Tax Mapping) และความรู้เกี่ยวกับระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ควรมีความรู้เพิ่มเติม คือ การคำนวณภาษีแบบภาษี การวางแผนภาษี การแก้ไขปัญหาทางด้านภาษีอากร ภาษีของกิจการต่างประเทศที่ดำเนินธุรกิจในประเทศไทย และลักษณะของการอบรม ควรให้มีการฝึกปฏิบัติควบคู่ไปกับการเรียนด้านเนื้อหา (2) หลักสูตรฝึกอบรมฯ โดยภาพรวมพบว่า ทุกหัวข้ออยู่ในเกณฑ์เหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$) (3) ผลการเปรียบเทียบทักษะก่อนฝึกอบรม (pre-test) หลังการฝึกอบรม (post-test) พบว่า หลังการอบรมด้วยหลักสูตรฝึกอบรมฯ สูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการประเมินความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการบัญชีภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจการเข้าร่วมฝึกอบรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ($\bar{X} = 4.54$) ยกเว้นด้านกิจกรรมและวิธีการอบรมที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$)

คำสำคัญ : หลักสูตรฝึกอบรม การบัญชีภาษีอากร ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

¹ นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

อีเมล: ratacclaw@gmail.com

² รองศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

⁴ รองศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

The Development of a Training Program for Enhancing the Knowledge of Tax Accounting for Accounting Professionals

Received : 30/06/2020

Revised : 23/07/2020

Accepted : 26/11/2020

Rattapong Karpkurd¹

Nuanla-or Sangsung²

Orathai Chuacharoen³

Wanchai Panjan⁴

Abstract

The this research there are 3 research steps as follows: (1) Study the necessary knowledge in tax accounting for accounting professionals by studying relevant documents and research And interviewing 19 people involved in tax accounting by using the interview form (2) creating and developing training courses Operating in 2 parts, which are part 1, design and build training courses, part 2, examine training courses, and improve training courses In which 5 experts use the rating scale questionnaire for 5 levels and (3) evaluate the training course by experimenting with 30 private sector accountants using the evaluation form The experimental group was performed before and after the experiment. The results of the research showed that (1) Accounting professional Should have knowledge in tax principles under the Revenue Code Tax mapping and knowledge about tax systems and electronic transaction documents should be mapped. Should have more knowledge, namely, tax calculation, filing tax returns Tax planning Solving tax problems Taxes of foreign businesses operating in

¹ PhD Students Doctor of Philosophy Program in Human Resource Development, Ramkhamhaeng University

E-mail: ratacclaw@gmail.com

² Associate Professor, Ramkhamhaeng University

³ Assistant Professor, Ramkhamhaeng University

⁴ Associate Professor, Ramkhamhaeng University

Thailand And the nature of the training There should be practical training along with learning about the content (2) Training courses Overall, found that All topics are in the most suitable criteria ($\bar{X} = 4.60$) (3) The comparison of pre-test skills after post-test found that after training with the training program Higher than before the training with statistical significance at the level of .05 and (4) the results of the satisfaction assessment on the training course to enhance the knowledge of tax accounting for accounting professionals, found that the results of the satisfaction training Overall, it is in the highest level in all aspects ($\bar{X} = 4.54$). Except for activities and methods Training with high level of satisfaction ($\bar{X} = 4.35$).assignment to assign into 2 groups of 12 for experimental and control group. The statistics used for data analysis were Two way repeated measures anova and Newman-Keuls.

Keywords: Training course, Tax Accounting, Accounting professional

บทนำ

ตาม “พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543” (2543, หน้า 1-11) ได้ออกมาบังคับใช้เพื่อให้ธุรกิจจัดทำบัญชีและนำเสนอการเงินที่เชื่อถือได้ ธุรกิจต้องจัดทำตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปและมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการจัดทำงบการเงินมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับฐานะทางการเงิน ผลการดำเนินงาน และการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของกิจการเพื่อประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินสามารถใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ เรียกว่า บัญชีการเงิน ส่วนการบัญชีภาษีอากรนั้น จะต้องนำข้อมูลจากบัญชีการเงินมาทำการคำนวณภาษี

การบัญชีภาษีอากร คือ การจัดทำบัญชีของธุรกิจที่จัดทำขึ้นตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปที่เรียกว่า บัญชีการเงิน แล้วนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการคำนวณจำนวนภาษีอากรที่ต้องชำระให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด การจัดทำบัญชีตาม “พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543” (2543, หน้า 1-11) ได้กำหนดแนวปฏิบัติในการจัดทำบัญชี ประกอบไปด้วย ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี วันเริ่มทำบัญชีธุรกิจ หน้าที่ของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี คุณสมบัติและหน้าที่ของผู้ทำบัญชี เงื่อนไขของผู้ทำบัญชีที่จะต้องปฏิบัติตาม ชนิดของบัญชีที่ต้องจัดทำ ระยะเวลาที่ต้องลงรายการในบัญชี ข้อความและรายการที่ต้องมีในบัญชี เอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชี และบทกำหนดโทษ ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำบัญชีของธุรกิจถูกต้องและส่งผลให้ข้อมูลในงบการเงินเชื่อถือได้และเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงิน ส่วนการจัดทำบัญชีตามประมวลรัษฎากรนั้น ได้กำหนดให้ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีซึ่งประกอบด้วย ห้างหุ้นส่วน-จดทะเบียน บริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด ที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทย กิจการร่วมค้า จัดทำบัญชีให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 แล้ว จะต้องจัดให้มีการตรวจสอบและรับรองบัญชีตามมาตรา 3 ด้วย และได้อธิบายถึงการรับรู้รายได้และค่าใช้จ่ายตามหลักบัญชีภาษีอากร ซึ่งได้แก่ ความแตกต่างด้านรายได้ทางบัญชีกับทางภาษีอากร ความแตกต่างด้านรายจ่ายทางบัญชีภาษีอากร ความแตกต่างด้านการตีราคาทรัพย์สินและหนี้สินทางภาษีอากร รวมถึงบทกำหนดโทษจากการหลีกเลี่ยงภาษีอากรตามประมวลรัษฎากรอีกด้วย

ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีเป็นอาชีพที่ต้องมีความรับผิดชอบสูงต่อผู้ใช้ข้อมูลในการตัดสินใจอันมีผลกระทบต่อสังคมในส่วนรวม (พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547, 2547, หน้า 5) ดังนั้น เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ในการประกอบวิชาชีพของนักบัญชีในยุคปัจจุบัน ผู้ที่ทำงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี จำเป็นต้องพัฒนาความรู้ความสามารถของตนอย่างต่อเนื่องทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพ นอกเหนือจากประสบการณ์ที่ตนได้รับจากการปฏิบัติงานจริง ด้วยการพัฒนาความรู้ในหลายแขนงสาขาวิชา เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายรัษฎากร การสอบบัญชีการใช้คอมพิวเตอร์เพื่องานบัญชี เป็นต้น

ปัญหาในการจัดทำบัญชีแบบมาตรฐานการบัญชีในหลายธุรกิจ คือ ความแตกต่างระหว่างมาตรฐานการบัญชีกับภาษีอากร เนื่องจากหลักเกณฑ์ของมาตรฐานการบัญชีกับภาษีอากรที่มีหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติไม่เหมือนกัน ทำให้เกิดปัญหาว่า จะทำอย่างไรให้ถูกต้องทั้งมาตรฐานการบัญชีและภาษีอากร หลักเกณฑ์ที่สำคัญ คือ จะต้องยึดหลักการจัดทำบัญชีที่ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี แต่เมื่อยื่นแบบเพื่อเสียภาษีอากร จะต้องมีการดำเนินการปรับปรุงให้ถูกต้องตามประมวลกฎหมายรัษฎากร แต่หากผู้ทำบัญชีขาดองค์ความรู้ด้านการบัญชีภาษีอากร ความแม่นยำของมาตรฐานการบัญชีกับภาษีอากร ก็จะทำให้เกิดความผิดพลาด ปรับปรุงไม่ครบถ้วนซึ่งอาจทำให้เสียเบี้ยปรับเงินเพิ่มได้

จากสำรวจความคิดเห็นของนักบัญชีที่มาร่วมงานสัมมนาในหลักสูตร “ภาษียุคดิจิทัล สิ่งที่นักบัญชีต้องเตรียมตัว” โดยมีนักบัญชีร่วมตอบแบบสอบถาม รวม 1,358 ราย สำหรับความคิดเห็นในประโยชน์ของนโยบาย Thailand 4.0 ต่อภาพรวมธุรกิจของประเทศ 61% เห็นว่า มีประโยชน์มาก 23% ปานกลาง และ 15% มากที่สุด และมีเพียง 1% เท่านั้นที่เห็นว่ามีประโยชน์น้อย ส่วนการผลักดันให้ใช้ระบบ e-Tax invoice & e-Receipt นั้น นักบัญชีที่มาร่วมงานสัมมนาตอบว่า เป็นประโยชน์ต่อธุรกิจ เรียงลำดับ ดังนี้ 43% มาก 35% ปานกลาง 15% มากที่สุด 6% น้อย 1% น้อยที่สุด เมื่อถามถึงความพร้อมในการเข้าสู่ระบบ e-Tax invoice & e-Receipt ภายในปี พ.ศ. 2561 คำตอบที่ได้ คือ พร้อม 59% อีก 41% ยังไม่พร้อมกับการเข้าสู่ระบบใหม่นี้ สุดท้าย 5 อันดับนโยบายภาคธุรกิจบัญชีและภาษีที่นักบัญชีอยากให้ภาครัฐผลักดันมากที่สุด ได้แก่ อันดับ 1 ความยืดหยุ่นในการตรวจสอบภาษี 29% อันดับ 2 ความสะดวกและง่ายในการทำธุรกรรมทางการเงิน 26% อันดับ 3 สิทธิประโยชน์ทางภาษี 24% อันดับ 4 ระบบภาษีในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ 20% อันดับ 5 การให้ความรู้เจ้าหน้าที่รัฐและผู้ประกอบการที่ถูกต้อง ภาษีและบัญชีที่ปรับไปในทิศทางเดียวกัน ระบบภาษีที่ง่าย (ธรรมนิติ, 2560, ออนไลน์)

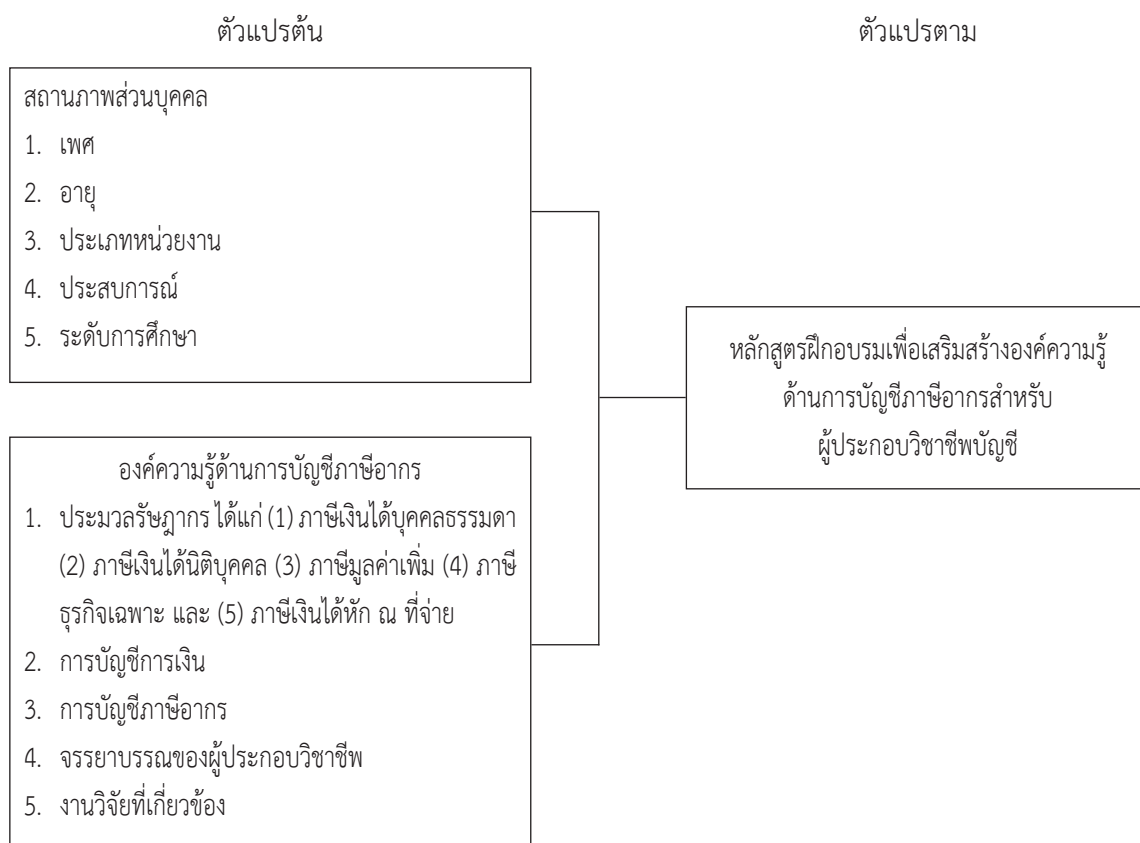
จากแนวนโยบายและบริบทของการเปลี่ยนแปลงของระบบภาษีอากร ทำให้ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี จำเป็นต้องเรียนรู้และเพิ่มทักษะความรู้ความสามารถในการใช้ระบบใหม่ให้ถูกต้องและตรงกัน รวมถึงข้อกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการบัญชีภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีได้พัฒนาและติดตามการเปลี่ยนแปลงด้านบัญชีกฎหมายภาษีอากรและความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง รวมถึงมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการบัญชีภาษีอากร มีคุณภาพและมีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน สามารถนำองค์ความรู้ด้านการบัญชีภาษีอากรที่ได้จากการฝึกอบรมไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาในการทำงานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ความรู้ที่จำเป็นด้านการบัญชีภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมที่ใช้ในการเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการบัญชีภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
3. เพื่อประเมินการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมที่ใช้ในการเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการบัญชีภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

กรอบแนวคิด

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปและออกแบบเป็นกรอบแนวคิดในการทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการบัญชีภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาองค์ความรู้ที่จำเป็นด้านการบัญชีภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจง โดยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการบัญชีภาษีอากร ได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร เลือจากผู้บริหารของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า/กรมสรรพากร ผู้บริหารองค์กรธุรกิจภาคเอกชน จำนวน 8 คน กลุ่มวิชาการ เลือจากกลุ่มอาจารย์/ผู้เชี่ยวชาญด้านการบัญชีภาษีอากร ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต/ผู้สอบบัญชีภาษีอากร รวมจำนวน 8 คน และกลุ่มผู้ปฏิบัติ ได้แก่ ผู้ทำบัญชีในหน่วยงานภาคเอกชน จำนวน 3 คน รวม 19 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยดำเนินการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างองค์ความรู้ที่จำเป็นด้านการบัญชีภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี นำมากำหนดเป็นกรอบในการสัมภาษณ์

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยดำเนินการติดต่อประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญเพื่อนัด วัน เวลา และสถานที่ เพื่อดำเนินการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์และสรุปประเด็นโดยการจัดกลุ่มข้อมูลที่มีความสอดคล้องกัน และมีทิศทางเดียวกัน สรุปเป็นองค์ความรู้ที่จำเป็นในการทำงานสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี เพื่อนำไปสร้างเป็นหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการบัญชีภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

ขั้นตอนที่ 2 สร้างและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการบัญชีภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

ผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบรูปแบบหลักสูตรฝึกอบรม จำนวน 5 คน คัดเลือกโดยวิธีเจาะจง ประกอบด้วย (1) ผู้บริหาร กรมพัฒนาธุรกิจการค้า และกรมสรรพากร (2) อาจารย์/ผู้เชี่ยวชาญทางด้านบัญชี (3) ผู้บริหารของสภาวิชาชีพบัญชี/สมาคมการบัญชีไทย/สำนักงานบัญชี และ (4) ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และผู้สอบบัญชีภาษีอากร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรมโดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale)

การรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำร่างหลักสูตรฝึกอบรมและแบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรมให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและขอคำแนะนำเพิ่มเติมหลังจากผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบหลักสูตรฝึกอบรมแล้ว

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ประเมินความเหมาะสม
ขั้นตอนที่ 3 ประเมินหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการบัญชีอากร
สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองและการประเมินหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้
ด้านการบัญชีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี จำนวน 30 ท่าน ที่สมัครใจเพื่อเข้ารับการทดลอง
ตามวิธีการของหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการบัญชีอากรสำหรับผู้ประกอบ
วิชาชีพบัญชี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินตนเอง ใช้วัดก่อนฝึกอบรมและหลังฝึกอบรม โดยใช้เครื่องมือในการประเมิน
ชุดเดียวกัน

การรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการทดลองหลักสูตร จำนวน 4 วัน กับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี จำนวน 30 ท่าน โดยใช้
หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการบัญชีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้ สถิติ t-test แบบ Paired Sample ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนก่อนการฝึกอบรม
กับหลังฝึกอบรมของกลุ่มผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรฝึกอบรม

ผลการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษาองค์ความรู้ที่จำเป็นด้านการบัญชีภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ควรมีความรู้ในหลักภาษีตามประมวลรัษฎากร ได้แก่ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ และภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย เป็นเรื่องนักบัญชีต้องรู้ และควรมีความรู้เพิ่มเติม คือ การคำนวณภาษี ยื่นแบบภาษี การวางแผนภาษี การแก้ไขปัญหาทางด้านการภาษีอากร ภาษีของกิจการต่างประเทศที่ดำเนินธุรกิจในประเทศไทย ผู้เชี่ยวชาญยังแสดงความเห็นว่า ควรมีการทำแผนที่ภาษีอากร (tax mapping) เพื่อเข้าใจในระบบและกระบวนการทางภาษีอากรมากยิ่งขึ้น และความรู้เกี่ยวกับระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งประกอบด้วยระบบ e-Withholding Tax it ระบบ e-Tax Invoice/e-Receipt และระบบ e-Filing มีความสำคัญมาก เพราะปัจจุบันกรมสรรพากรเริ่มให้ผู้ประกอบการใช้ระบบดังกล่าว

ขั้นตอนที่ 2 ผลการสร้างและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการบัญชีภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

การวิเคราะห์ความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการบัญชีภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีโดยภาพรวม แบ่งเป็น 6 หัวข้อใหญ่ ๆ คือ (1) ความจำเป็นของโปรแกรม (2) ความเหมาะสมของโปรแกรม (3) โครงสร้างของโปรแกรม (4) กิจกรรมการเรียนรู้และวิธีฝึกอบรม (5) รายละเอียดของรายละเอียดของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการบัญชีภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี และ (6) ภาพรวมของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการบัญชีภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พบว่า ทั้ง 6 หัวข้อนั้นอยู่ในเกณฑ์เหมาะสมมากที่สุด โดยผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านประเมินความเหมาะสมด้านความจำเป็นของโปรแกรมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด โดยผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านประเมินความเหมาะสมด้านความจำเป็นของโปรแกรมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) ด้านจุดมุ่งหมายของโปรแกรมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) ด้านโครงสร้างของโปรแกรมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้และวิธีการฝึกอบรมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) ส่วนในด้านรายละเอียดของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการบัญชีภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี แบ่งออกเป็น 3 หน่วยการเรียนรู้ คือ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 องค์ความรู้พื้นฐานด้านการบัญชีภาษีอากร ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ พิจารณาเป็นรายข้อ ได้แก่ สารสำคัญ ($\bar{X} = 5.00$) การวัดผลและประเมินผล ($\bar{X} = 5.00$) เนื้อหา ($\bar{X} = 4.80$) วัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 4.80$) หน่วยการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.80$) กิจกรรมและวิธีการอบรม

($\bar{X} = 4.80$) เวลาและจำนวนชั่วโมง ($\bar{X} = 4.80$) สื่อประกอบการฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.80$) เนื้อหาการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.60$) และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ($\bar{X} = 4.60$) ตามลำดับ ต่อมา คือ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 องค์ความรู้ด้านทฤษฎีตามบทบัญญัติของกฎหมายประมวลรัษฎากร ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ พิจารณาเป็นรายข้อ ได้แก่ สารสำคัญ ($\bar{X} = 5.00$) เนื้อหาการเรียนรู้ ($\bar{X} = 5.00$) สื่อประกอบการฝึกอบรม ($\bar{X} = 5.00$) การวัดผลและประเมินผล ($\bar{X} = 5.00$) เนื้อหา ($\bar{X} = 4.80$) วัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 4.80$) หน่วยการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.80$) เวลาและจำนวนชั่วโมง ($\bar{X} = 4.80$) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ($\bar{X} = 4.80$) และกิจกรรมและวิธีการอบรม ($\bar{X} = 4.60$) ตามลำดับ ต่อมา คือ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 องค์ความรู้ในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้และการวางแผนภาษีขององค์กรธุรกิจ ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ พิจารณาเป็นรายข้อ ได้แก่ เนื้อหา ($\bar{X} = 5.00$) สารสำคัญ ($\bar{X} = 5.00$) กิจกรรมและวิธีการอบรม ($\bar{X} = 5.00$) เวลาและจำนวนชั่วโมง ($\bar{X} = 5.00$) สื่อประกอบการฝึกอบรม ($\bar{X} = 5.00$) การวัดผลและประเมินผล ($\bar{X} = 5.00$) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ($\bar{X} = 5.00$) หน่วยการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.80$) เนื้อหาการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.60$) และวัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 4.60$) ตามลำดับและสุดท้าย ในด้านของภาพรวมของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการบัญชีภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$)

ขั้นตอนที่ 3 ผลการประเมินการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการบัญชีภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

ผลการเปรียบเทียบขององค์ความรู้ด้านการบัญชีภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีระหว่างก่อนอบรมและหลังอบรม โดยการประเมินตนเองของผู้เข้ารับการอบรม พบว่า องค์ความรู้ด้านการบัญชีภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี โดยการประเมินตนเองหลังการอบรมด้วยหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการบัญชีภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี สูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการประเมินความพึงพอใจการเข้าร่วมฝึกอบรม จำแนกรายด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 5 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหาของตัวหัวข้อการอบรม ($\bar{X} = 4.61$) ด้านวิทยากร ($\bar{X} = 4.60$) ด้านสถานที่และระยะเวลาการฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.58$) ด้านเอกสารและสื่อประกอบการฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.57$) และด้านการวัดและการประเมินผล ($\bar{X} = 4.55$) และระดับมาก 1 ด้าน ได้แก่ ด้านกิจกรรมและวิธีการอบรม ($\bar{X} = 4.35$)

สรุปและอภิปรายผล

สรุป

1. การศึกษาองค์ความรู้ที่จำเป็นด้านการบัญชีภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์วิเคราะห์และสรุปประเด็นโดยการจัดกลุ่มข้อมูลที่มีความสอดคล้องกัน และมีทิศทางเดียวกัน สรุปเป็นองค์ความรู้ที่จำเป็นในการทำงานสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี เพื่อนำไปสร้างเป็นหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการบัญชีภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ ดังนี้

ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ควรมีความรู้ในหลักภาษีตามประมวลรัษฎากร ได้แก่ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ และภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย เป็นเรื่องนักบัญชีต้องรู้ และควรมีความรู้เพิ่มเติม คือ การคำนวณภาษียื่นแบบภาษี การวางแผนภาษี การแก้ไขปัญหาทางด้านการบัญชี ภาษีของกิจการต่างประเทศที่ดำเนินธุรกิจในประเทศไทย ผู้เชี่ยวชาญยังแสดงความเห็นว่า ควรมีการทำแผนที่ภาษีอากร (Tax Mapping) เพื่อเข้าใจในระบบและกระบวนการทางภาษีอากรมากยิ่งขึ้น และความรู้เกี่ยวกับระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งประกอบด้วยระบบ e-Withholding Tax ระบบ e-Tax Invoice/e-Receipt และระบบ e-Filing มีความสำคัญมาก เพราะปัจจุบันกรมสรรพากรเริ่มให้ผู้ประกอบการใช้ระบบดังกล่าว

ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ลักษณะของการอบรม ควรให้มีการฝึกปฏิบัติควบคู่ไปกับการเรียนด้านเนื้อหาที่ต้องเข้าใจง่าย โดยเน้นภาคปฏิบัติให้มากเพื่อเกิดความชำนาญ โดยเฉพาะการทำ Workshop และควรมีการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ทางภาษีตลอดเวลา

2. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมที่ใช้ในการเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการบัญชีภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการบัญชีภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี โดยภาพรวม แบ่งออกเป็น (1) วัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรม (2) โครงสร้างของหลักสูตรฝึกอบรม (3) รูปแบบและเนื้อหาหลักสูตรฝึกอบรม และ (4) การวัดและประเมินผลของหลักสูตรฝึกอบรม

การตรวจสอบหลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการบัญชีภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พบว่า โดยภาพรวม จะแบ่งเป็น 6 หัวข้อใหญ่ ๆ คือ (1) ความจำเป็นของหลักสูตรฝึกอบรม (2) ความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรม (3) โครงสร้างของหลักสูตรฝึกอบรม (4) กิจกรรมการเรียนรู้และวิธีฝึกอบรม (5) รายละเอียดของหลักสูตรฝึกอบรมที่ใช้ในการเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการบัญชีภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี และ (6) ภาพรวมของหลักสูตรฝึก

อบรมเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการบัญชีภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พบว่า ทั้ง 6 หัวข้อ
นั้นอยู่ในเกณฑ์เหมาะสมมากที่สุด

3. การประเมินการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมที่ใช้ในการเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการบัญชีภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

ผลการเปรียบเทียบทักษะก่อนฝึกอบรม (pre-test) หลังการฝึกอบรม (post-test) หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการบัญชีภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ภาษีอากร พบว่า องค์ความรู้ด้านการบัญชีภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี โดยการประเมินตนเอง หลังการอบรมด้วยหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการบัญชีภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี สูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รายละเอียดดังตาราง 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบองค์ความรู้ด้านการบัญชีภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ระหว่างก่อนอบรมและหลังอบรม โดยการประเมินตนเองของผู้เข้ารับการอบรม

รายการ	ก่อนอบรม		หลังอบรม		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
องค์ความรู้ด้านการบัญชีภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี	9.33	2.383	22.60	3.349	-17.680

ผลการประเมินตนเองของผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการบัญชีภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี แบ่งออกเป็น 12 ด้าน ดังนี้ (1) วัตถุประสงค์ที่สำคัญ ในการจัดทำบัญชีภาษีอากร (Tax Accounting) (2) องค์ความรู้ทางด้านกฎหมาย 5 กลุ่ม ที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องรู้ (3) ลักษณะและรูปแบบขององค์กรธุรกิจ (4) ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (5) ภาษีเงินได้นิติบุคคล (6) ภาษีเงินได้นิติบุคคลต่างประเทศ (7) ภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย (8) ภาษีมูลค่าเพิ่ม (9) ภาษีธุรกิจเฉพาะ (10) ระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ (11) การวางแผนภาษี และ (12) จรรยาบรรณวิชาชีพ ในภาพรวมทั้ง 12 ข้อ พบว่า มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ ด้านการบัญชีภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจ การเข้าร่วมฝึกอบรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ยกเว้นด้านกิจกรรมและวิธีการอบรมที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

1. การศึกษาองค์ความรู้ที่จำเป็นด้านการบัญชีภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ สรุปได้ว่า ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ควรมีความรู้ในหลักภาษีตามประมวลรัษฎากร ได้แก่ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ และภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย เป็นเรื่องนักบัญชีต้องรู้ และควรมีความรู้เพิ่มเติม คือ การคำนวณภาษียื่นแบบภาษี การวางแผนภาษี การแก้ไขปัญหาทางด้านภาษีอากร ภาษีของกิจการต่างประเทศที่ดำเนินธุรกิจในประเทศไทย ผู้เชี่ยวชาญยังแสดงความเห็นว่า ควรมีการทำแผนที่ภาษีอากร (Tax Mapping) เพื่อเข้าใจในระบบและกระบวนการทางภาษีอากรมากยิ่งขึ้น และความรู้เกี่ยวกับระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งประกอบด้วยระบบ e-Withholding Tax ระบบ e-Tax Invoice/ e-Receipt และระบบ e-Filing มีความสำคัญมาก เพราะปัจจุบันกรมสรรพากรเริ่มให้ผู้ประกอบการใช้ระบบดังกล่าว ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ลักษณะของการอบรม ควรให้มีการฝึกปฏิบัติควบคู่ไปกับการเรียนด้านเนื้อหาที่ต้องเข้าใจง่าย โดยเน้นภาคปฏิบัติให้มากเพื่อเกิดความชำนาญ โดยเฉพาะการทำ Workshop และควรมีการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ทางภาษีตลอดเวลา สอดคล้องกับแนวคิดของ สมเดช โรจน์ครีเสถียร (2557, หน้า 16) ที่กล่าวถึงการบัญชีภาษีอากรว่า เป็นการนำหลักเกณฑ์ทางบัญชี มาตราฐานการบัญชีมาปรับให้เข้ากับประมวลรัษฎากรและกฎหมายภาษีอากรต่าง ๆ ให้สอดคล้องกัน เพื่อให้ถูกต้องตามหลักการบัญชีและกฎหมายภาษีอากร ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการค้าทุนสุทธิ เงื่อนไขการรับรู้รายได้และรายจ่ายของกิจการ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษี หัก ณ ที่จ่าย หรืออากรแสตมป์ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กาญจนา จินตานิล (2558, หน้า 160) ศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบการจัดการความรู้ของกิจการห้างหุ้นส่วน สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ผลการศึกษาพบว่า องค์ความรู้ที่จำเป็นของการจัดการความรู้ของกิจการห้างหุ้นส่วน สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี คือ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลรัษฎากร รวมทั้งความรู้ด้านบัญชี

2. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมที่ใช้ในการเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการบัญชีภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการบัญชีภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี โดยภาพรวม แบ่งออกเป็น (1) วัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรม (2) โครงสร้างของหลักสูตรฝึกอบรม (3) รูปแบบและเนื้อหาหลักสูตรฝึกอบรม และ (4) การวัดและประเมินผลของหลักสูตรฝึกอบรม สอดคล้องกับแนวคิดของ Parkay, Ancitil, and Hass (2006, p. 211) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตรประกอบด้วยสิ่งสำคัญ 4 ประการ คือ (1) วัตถุประสงค์ (Objective) หมายถึงเป้าหมายของการสอน เป็นส่วนที่กำหนดคุณสมบัติหรือคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน (2) เนื้อหา (Content) เป็น

เครื่องกำหนดขอบเขต และความเข้มข้นของสาระความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ (3) การเรียนการสอน (Instructional activity) เป็นเครื่องมือในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายในการเรียนตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และ (4) การประเมิน (Evaluation) การตรวจสอบผลการเรียนการสอนว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่ ต้องปรับปรุงหรือแก้ไขอย่างไร เพื่อให้ได้ผลลัพธ์เป็นไปตามความต้องการที่แท้จริงของหลักสูตร และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรพัฒน์ มังคะลี (2557, หน้า 198) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมสมรรถนะหัวหน้าชุดปฏิบัติการในธุรกิจด้านการรักษาความปลอดภัยในประเทศไทย พบว่า ผลการสร้างโปรแกรมตามสมรรถนะที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของโปรแกรม ประกอบด้วย หลักการและเหตุผลวัตถุประสงค์โปรแกรมฝึกอบรม ระยะเวลาเทคนิคการฝึกอบรม วิทยากร สถานที่ฝึกอบรม การประเมินผล และผลที่คาดว่าจะได้รับ

การตรวจสอบหลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม การตรวจสอบหลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการบัญชีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พบว่า โดยภาพรวม จะแบ่งเป็น 6 หัวข้อใหญ่ ๆ คือ (1) ความจำเป็นของหลักสูตรฝึกอบรม (2) ความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรม (3) โครงสร้างของหลักสูตรฝึกอบรม (4) กิจกรรมการเรียนรู้และวิธีฝึกอบรม (5) รายละเอียดของหลักสูตรฝึกอบรม และ (6) ภาพรวมของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการบัญชีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พบว่า ทั้ง 6 หัวข้อนั้นอยู่ในเกณฑ์เหมาะสมมากที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดของ วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา (2554, หน้า 95) ที่กล่าวว่า โปรแกรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใดหรือใช้กับกลุ่มเป้าหมายใดจะมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ ดังนี้ (1) จุดมุ่งหมายของโปรแกรม หมายถึง คุณภาพของผู้เรียนเมื่อเรียนรู้จบโปรแกรมประกอบด้วย ความรู้ในเนื้อหาสาระ ทักษะกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิดขั้นสูง และคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมอันพึงประสงค์ (2) เนื้อหาสาระ หมายถึง สาระการเรียนรู้ วิชาความรู้ รวมทั้งประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้ไปตามลำดับขั้นตอนเพื่อให้มีความรู้ความสามารถตามจุดมุ่งหมายที่โปรแกรมกำหนดไว้ (3) การจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการใช้โปรแกรมกับผู้เรียนในเชิงบูรณาการซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้สอนที่จะต้องดำเนินการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระต่าง ๆ ให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม รวมทั้งมีทักษะในการเรียนรู้ มีกระบวนการคิดที่มีประสิทธิภาพและมีพฤติกรรมที่งดงาม และ (4) การวัดและประเมินผล หมายถึง กระบวนการตรวจสอบและประเมินคุณภาพของผู้เรียนภายหลังการจัดการเรียนรู้ การประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งการประเมินความเหมาะสมของจุดมุ่งหมายและเนื้อหาสาระของโปรแกรมที่จะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และสามารถยกระดับขีดความสามารถให้กับบุคลากรในการปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะและการออกแบบโปรแกรม ซึ่งถ้าโปรแกรมออกแบบได้ตรงกับการพัฒนาจะช่วยยกระดับขีดความสามารถให้กับบุคลากรที่เพิ่มขึ้น ดังนั้น ผู้ออกแบบควรให้ความสำคัญกับคุณลักษณะเฉพาะของโปรแกรม

ให้ดีที่สุด และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรพัฒน์ มังคะลี (2557, หน้า 188) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมสมรรถนะหัวหน้าชุดปฏิบัติการในธุรกิจด้านการรักษาความปลอดภัยในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า โปรแกรมฝึกอบรมสมรรถนะหัวหน้าหน่วยปฏิบัติการในธุรกิจด้านการรักษาความปลอดภัยในประเทศไทย ประกอบด้วย (1) หลักการและเหตุผล (2) แนวคิดของโปรแกรมฝึกอบรม (3) ปรัชญาของโปรแกรมฝึกอบรม (4) สมรรถนะของหัวหน้าหน่วยปฏิบัติการในธุรกิจด้านการรักษาความปลอดภัย (5) จุดมุ่งหมายของโปรแกรม (6) วัตถุประสงค์ของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ (7) โครงสร้างของโปรแกรม (8) เนื้อหาสาระของโปรแกรม และ (9) การประเมินโปรแกรม

3. การประเมินผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมที่ใช้ในการเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการบัญชีภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

3.1 ผลการเปรียบเทียบทักษะก่อนฝึกอบรม (pre-test) หลังการฝึกอบรม (post-test) หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการบัญชีภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พบว่า องค์ความรู้ด้านการบัญชีภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี โดยการประเมินตนเองหลังการอบรม ด้วยหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการบัญชีภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี สูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลักษณะวิมล จิรวชิรศักดิ์ (2562, หน้า 211) ศึกษาเรื่อง โปรแกรมการพัฒนาทักษะสำหรับผู้ปฏิบัติงาน ในธุรกิจบริหารหนี้สิน ผลการศึกษาพบว่า ผู้เข้ารับการอบรมหลังการอบรมด้วยโปรแกรมการพัฒนาทักษะสำหรับผู้ปฏิบัติงานในธุรกิจบริหารหนี้สิน สูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้ง 3 หน่วยการเรียนรู้ และทุกด้าน ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้

3.2 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ ด้านการบัญชีภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจการเข้าร่วมฝึกอบรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลักษณะวิมล จิรวชิรศักดิ์ (2562, หน้า 210) ศึกษาเรื่อง โปรแกรมการพัฒนาทักษะสำหรับผู้ปฏิบัติงาน ในธุรกิจบริหารหนี้สิน ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาทักษะสำหรับผู้ปฏิบัติงานในธุรกิจบริหารหนี้สิน พบว่ามีทั้งหมด 9 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก (2) ด้านการลงทะเบียนและการต้อนรับ (3) เอกสารประกอบการฝึกอบรม (4) สื่อทัศนูปกรณ์มีความเหมาะสม (5) อาหารและอาหารว่างมีความเหมาะสม (6) วิทยากรบรรยายในหัวข้อต่าง ๆ (7) ระยะเวลาในการฝึกอบรม (8) ความพึงพอใจต่อการบรรยาย และ (9) ความพึงพอใจในภาพรวมต่อการจัดโปรแกรมการพัฒนาทักษะ สำหรับผู้ปฏิบัติงานในธุรกิจบริหารหนี้สิน พบว่า ทั้ง 9 หัวข้อนั้นอยู่ในเกณฑ์พึงพอใจมากและพึงพอใจมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำหลักสูตรไปใช้

1. หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการบัญชีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการบัญชีอากรและเป็นการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ดังนั้นเงื่อนไขผู้เข้ารับการอบรมในหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการบัญชีอากรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ต้องมีความรู้พื้นฐานปริญญาตรีทางด้านการบัญชีหรือบัญชีบัณฑิต จะสามารถพัฒนาความรู้ทางด้านการบัญชีอากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ก่อนนำหลักสูตรไปใช้ ควรมีการศึกษาองค์ประกอบของหลักสูตรในด้านสภาพปัญหาและความจำเป็น จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ขอบเขตเนื้อหาวิชา กิจกรรมและวิธีการอบรม สื่อการสอน การวัดและประเมินผล ให้เหมาะสมกับผู้เข้าอบรมหรือองค์กรธุรกิจนั้น ๆ เพื่อให้การจัดอบรมหลักสูตรดังกล่าวสอดคล้องกับความต้องการที่จำเป็นมากที่สุด และผู้เข้ารับการอบรมจะได้มีส่วนร่วมกับการวางแผนการแก้ปัญหาในประเด็นภาษีอากรที่เหมาะสมกับตนเอง

3. พิจารณาคัดเลือกวิทยากรควรให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดความรู้และกระตุ้นให้ผู้เข้ารับการอบรมกระตือรือร้นในการเรียนรู้ และวิทยากรต้องมีความรู้ทางด้านการบัญชีการเงินและการบัญชีอากรและหลักสูตรที่อบรมเป็นอย่างดี

4. การจัดสถานที่ อุปกรณ์และบรรยากาศในการอบรม ต้องคำนึงถึงเนื้อหา กิจกรรมและวิธีการอบรมที่ได้กำหนดไว้ โดยจัดให้เหมาะสมและสอดคล้องกับกิจกรรมและเนื้อหาให้มากที่สุด ผู้จัดอบรมจึงควรจัดเตรียมผู้ช่วยเพื่ออำนวยความสะดวกและพร้อมจัดอุปกรณ์เมื่อวิทยากรร้องขอได้ตลอดเวลา เนื่องจากเนื้อหาในการอบรมจะเป็นเรื่องกฎหมายและการบัญชี บรรยากาศในการอบรมควรมีลักษณะเป็นกันเองและผ่อนคลายเพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ร่วมกัน และพร้อมที่จะแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้สึกที่ดีต่อกัน

5. ควรมีการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมโดยนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ เช่น การอบรมผ่านระบบเครือข่ายออนไลน์ ระบบ e-book เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผลสัมฤทธิ์จากการนำหลักสูตรไปทดลองใช้จริง เพื่อดูผลการปฏิบัติงานของผู้รับการอบรมเมื่อนำความรู้ไปปฏิบัติจริง
2. ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการบัญชีภาษีอากร สำหรับผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีอย่างต่อเนื่อง หรือพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการบัญชีภาษีอากรในด้านอื่น ๆ สำหรับผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี
3. ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการบัญชีภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี โดยใช้กิจกรรมและวิธีการอบรมตามแนวคิดอื่น ๆ เช่น การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการอบรม การอบรมผ่านสื่อออนไลน์ เป็นต้น เพื่อให้ผู้สนใจเข้ารับการอบรมสามารถเข้าถึงได้ง่ายขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- จุภาญญา จินดานิล. (2558). การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ของกิจการห้างหุ้นส่วน สำหรับผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คณะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ธรรมนิติ. (2560). ผลสำรวจชี้ นักบัญชีขนรับนโยบาย Thailand 4.0 พร้อมก้าวสู่ระบบการเงินและบัญชีดิจิทัล. ค้นเมื่อ 12 มีนาคม 2561, จาก <https://www.dha.co.th/en/news/tax-news/1019-tax-magazine-poll.html>
- พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543. (2543, 12 พฤษภาคม). ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ 117 ตอนที่ 41ก, หน้า 1-11.
- พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547. (2547, 22 ตุลาคม). ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ 121 ตอนที่ 65ก, หน้า 1-21.
- ลักษณวิมล จิรวชิรศักดิ์. (2562). โปรแกรมการพัฒนาทักษะสำหรับผู้ปฏิบัติงานในธุรกิจบริหารหนี้สิน. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คณะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒผล. (2554). จากหลักสูตรแกนกลางสู่หลักสูตรสถานศึกษา: กระบวนทัศน์ใหม่การพัฒนา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร : จรัญสนิทวงศ์การพิมพ์.

สมเดช โรจน์คูรีเสถียร. (2557). การบัญชีภาษีอากร ฉบับประยุกต์. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ธรรมนิติ.

สุรพัฒน์ มังคะลี. (2557). การพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมสมรรถนะหัวหน้าชุดปฏิบัติการในธุรกิจด้านการรักษาความปลอดภัยในประเทศไทย. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คณะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

Parkay, F. W., Anctil, E. J., & Hass, G. (2006). Curriculum Planning: A Contemporary Approach. (8 th). Boston: Pearson.